

บทนำ

บทที่ 1

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คนพิการหรือบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายนั้นจัดได้ว่าเป็นกลุ่มประชากรผู้ด้อยโอกาสกลุ่มหนึ่ง ประชากรกลุ่มนี้ดำรงชีวิตอยู่ทั่วทุกจังหวัดของเมืองไทยและมีจำนวนมาก ในปัจจุบันเราสามารถเห็นได้บ่อยและทั่ว ๆ ไป แม้ว่าในหลายทศวรรษที่ผ่านมาหน่วยงานของรัฐจะเริ่มให้ความสนใจช่วยเหลือในรูปแบบของการสงเคราะห์หลาย ๆ ด้าน แต่ความช่วยเหลือก็ยังไม่เพียงพอและทันต่อเหตุการณ์เท่าที่ควร อย่างไรก็ตามคนพิการหรือบุคคลไร้ความสามารถเหล่านี้ก็ได้รับความอนุเคราะห์ส่งเสริมให้รู้จักและสามารถช่วยเหลือตนเอง ตลอดจนได้รับการบำบัดดูแลรักษาหาข้อบกพร่องของความพิการ เพื่อให้สามารถช่วยตนเองได้ในระดับหนึ่ง มาตรา 55 ในร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร พุทธศักราช 2540 กำหนดว่า "บุคคลซึ่งพิการหรือทุพพลภาพมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ" เมื่อพิจารณาแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 พบว่าบทบัญญัติหมวดที่ 2 เรื่องระบบการศึกษา ข้อ 4.5. มีความว่า "การศึกษาพิเศษ เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายสติปัญญา จิตใจ อารมณ์ ได้เรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพร่างกาย จิตใจและความสามารถและเป็นการศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ หรือมีปัญญาเลิศได้พัฒนาความถนัดและอัจฉริยภาพของตนได้อย่างเต็มที่ การจัดการศึกษาพิเศษนี้อาจจัดเป็นสถานศึกษาเฉพาะ หรือจัดในสถานศึกษาปกติตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา" (แผนการศึกษาแห่งชาติ: 2535)

แม้ว่าจะมีความช่วยเหลือจากหน่วยงานของรัฐและภาคเอกชนก็ตาม ปัญหาต่าง ๆ ของคนพิการก็ยังไม่ได้ถูกแก้ไขให้เสร็จสิ้น หรือได้รับการพัฒนาให้มีมาตรฐานชีวิตใกล้เคียงกับคนปกติโดยทั่วไป ในการศึกษาครั้งนั้นคนตาบอดก็ถือเป็นผู้ด้อยโอกาสด้วยทั้ง ๆ ที่พวกเขาสามารถทำประโยชน์ให้แก่ตนเองและส่วนรวม แต่กลับประสบกับปัญหาตามมามากมายเช่นกัน ในความพิการต่าง ๆ ที่เห็นอยู่ในปัจจุบันนั้น การตาบอดทำให้เกิดปัญหา มาก ซึ่งรวมไปถึงด้านการศึกษา สภาพเช่นนี้ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของเด็กตาบอดเมื่อเจริญเติบโตขึ้นทั้งด้านการปฏิบัติงาน รวมไปถึงการดำรงชีวิตร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมซึ่งถือว่าเป็นเรื่องสำคัญของคนทุกคนที่จะต้องอยู่ในสังคม ปัญหาการยอมรับในสังคมเป็นเรื่องที่คนตาบอดจะต้องประสบอย่างแน่นอนและหลีกเลี่ยงไม่ได้ แม้ว่าจะมีความเชื่อโดยทั่วไปว่าคนพิการตาบอดจะต้องพิการความสามารถอื่น ๆ ด้วย แต่ในความเป็นจริงแล้ว มีคนตาบอดจำนวนมากไม่น้อยที่มีความสามารถ มีจิตใจ

ต่อสู้ชีวิตและฝึกฝนตนเองตามความถนัดของตนเองได้ไม่แพ้คนปกติเลย คนตาบอดก็เป็นมนุษย์คนหนึ่งที่มีความคิดจิตใจ เช่น ปุตุชนทั่วไป ดังนั้นสมาชิกในสังคมควรจะคิดเอาใจเขามาใส่ใจเราหรือเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ก็จะเป็นการยกระดับความพิการของคนตาบอดให้สูงขึ้น

นับตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2524 (ค.ศ. 1981) ซึ่งเป็นปีแห่งคนพิการสากล (International Year of Disabled Persons) ทำให้คนพิการได้รับการเอาใจใส่มากขึ้นเรื่อยมา ทั้งจากหน่วยงานของรัฐบาล เอกชนและสถานประกอบการต่าง ๆ เราจะเห็นกันว่าความพิการที่เกิดขึ้นและเพิ่มขึ้นในทุก ๆ ประเทศ มักสืบเนื่องมาจากผลของความเจริญทางเทคโนโลยี กล่าวคือ คนจำนวนมากจะปฏิบัติงานด้วยการใช้เครื่องจักรกลต่าง ๆ หากเกิดข้อผิดพลาดขึ้นมาย่อมทำให้เกิดความพิการหรือการเจ็บป่วยที่เป็นผลแห่งความเจริญทางเทคโนโลยี โดยเฉพาะของเสียที่เกิดจากกระบวนการผลิตที่ใช้เทคโนโลยีที่ไม่สะอาด จะเห็นว่าความเจริญทางเทคโนโลยีมีคุณประโยชน์ ๆ ประการแต่ก็อาจนำมาซึ่งโรคร้ายไข้เจ็บและอุบัติเหตุต่าง ๆ จนทำให้เกิดความพิการขึ้นได้เพราะความเจริญทางเทคโนโลยีนั่นเอง

ความพิการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้นย่อมไม่มีใครต้องการที่จะให้เกิดกับตนเอง แต่เมื่อเกิดขึ้นมาแล้วก็ไม่สามารถปฏิเสธความพิการนั้นได้ จึงทำให้เกิดหมดอาลัยในชีวิตไป คนพิการส่วนมากจะคิดว่าตนเองด้อยกว่าคนอื่น เพราะความพิการที่เกิดมักจะเป็นอุปสรรคในการดำเนินชีวิตเนื่องจากร่างกายต่างจากคนปกติโดยทั่วไป คนพิการจะมองตนเองว่าผิดแปลกไปจากคนปกติ เพราะจะมีความรู้สึกในใจว่าเป็นคนมีปมด้อย ไม่กล้าจะอยู่ร่วมในสังคม กลัวว่าสังคมจะไม่ยอมรับ คนโดยทั่วไปก็มักจะมองคนพิการว่าเป็นบุคคลที่เป็นภาระต่อสังคม ไม่เจริญหูเจริญตาในการพบปะพูดคุยถึงแม้ว่าคนพิการจะพยายามปรับเปลี่ยนตนเองให้เข้าร่วมในสังคมและให้สังคมยอมรับ แต่ก็เป็นการยาก เพราะคนโดยทั่วไปยังไม่ค่อยให้การยอมรับในความสามารถเท่าใดนัก อีกทั้งคนพิการเองมักจะมองตนเองว่าด้อยต่ำเสมอทั้ง ๆ ที่มีหลายคนพยายามจะให้ตนเองสามารถอยู่ในสังคมร่วมกับคนปกติได้อย่างเป็นสุข เพื่อที่จะไม่ให้เป็นการของผู้อื่น

คนส่วนใหญ่สนใจคนพิการที่เป็นผู้ใหญ่ เพราะต้องมีความรับผิดชอบตนเองในหลาย ๆ เรื่องไม่ว่าจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับตนเอง สังคม ครอบครัว ฯลฯ ทั้ง ๆ ที่มีหน่วยงานหลายหน่วยงานได้ช่วยเหลือ สนับสนุน และฟื้นฟูสมรรถภาพให้กับผู้พิการ เพื่อที่จะให้ผู้พิการมีความสามารถและปรับปรุงให้ได้ฟื้นฟูอาชีพซึ่งเหมาะสมกับความพิการของแต่ละบุคคล เพื่อให้มีสภาพทางสังคมที่ต่างจากคนส่วนใหญ่ให้น้อยที่สุด แต่นอกเหนือจากความรู้สึกนึกคิดของผู้พิการที่เป็นผู้ใหญ่แล้วควร

จะให้ความสนใจในการมองตนเองของเด็กพิจารณาว่าเขาคิดอย่างไรเกี่ยวกับตนเองและเพื่อเปิดโลกทัศน์ให้กับตัวเองด้วย โดยทั่วไปนั้นจะมีการยอมรับกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ว่าเด็กทุกคนไม่ว่าจะเป็น เพศ วัย เชื้อชาติ ศาสนา ย่อมมีความสำคัญต่อสังคมด้วยกันทั้งสิ้น เพราะเด็กต้องเติบโตเป็นผู้ใหญ่ แต่ถ้าหากว่าเด็กเกิดมีความบกพร่องทางร่างกายอย่างใดอย่างหนึ่ง ความพิการจะทำให้เด็กคิดและมองตนเองรวมถึงมีโลกทัศน์ ที่แตกต่างไปจากเด็กโดยทั่วไปมากมายนัก เด็กเหล่านี้มักจะมองตนเองต่างไปจากผู้พิการที่เป็นผู้ใหญ่ เด็กพิการมักจะคิดว่าตนเองไม่มีคุณค่าและไม่มีความสามารถในด้านต่าง ๆ และก็ไม่สามารถทำได้ดีเท่าผู้ใหญ่ที่พิการในประเภทเดียวกันหรือบางครั้งอาจจะเกิดความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจ กล่าวเด็กปกติจะไม่รับตนเป็นเพื่อน และไม่มีใครอยากจะทำกับเด็กพิการ การมองตนเองและโลกทัศน์ของเด็กพิการนั้น เป็นเรื่องที่ถูกวิจัยสนใจที่จะศึกษา ดังที่ Jersild กล่าวว่าทัศนคติของบุคคลที่มีต่อบุคคลอื่นนั้นจะสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติที่มีต่อตนเอง เด็กก็เช่นเดียวกันจะประเมินตนเอง ด้วยการตีความว่าคนอื่นคิดอย่างไรต่อตน จะเป็นลักษณะหนึ่งของการเริ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง ในระยะนี้บุคคลที่มีความใกล้ชิดกับเด็กจะเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการสร้างความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองมากที่สุด เด็กจะเริ่มเรียนรู้จากบุคคลใกล้ชิดว่าตนเองเป็นคนอย่างไร เด็กจะนำสิ่งที่รับรู้มารวมไว้เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง อย่างไรก็ตามความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองนี้อาจเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาและสภาพแวดล้อมของบุคคล อาจเกิดขึ้นได้ในระยะหนึ่งของชีวิต โดยเฉพาะในช่วงเวลาของการที่บุคคลเริ่มต้นมีการพัฒนาตน จากคำกล่าวของ Jersild (1967:31) จะเห็นได้ว่าการมองตนเองนั้นเด็กก็มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองตามการรับรู้ที่เขาได้เรียนรู้จากบุคคลที่ใกล้ชิดกับตัวเอง ทำให้การมองตนเองเป็นไปในลักษณะที่แตกต่างกันไป หากเป็นเด็กพิการ การเรียนรู้จากบุคคลที่ใกล้ชิดนั้นย่อมจะแตกต่างไปจากเด็กปกติโดยทั่วไป เพราะการแสดงออกของบุคคลที่ใกล้ชิดย่อมจะไม่เหมือนกับที่ให้กับเด็กปกติ เนื่องจากโดยทั่วไปแล้วผู้ใดพบเห็นเด็กจะชื่นชมในความน่ารัก น่าเอ็นดู แต่ถ้าเป็นเด็กพิการความชื่นชมต่าง ๆ ที่มีให้ก็จะลดน้อยถอยลงไป จะมีแต่เพียงความสมเพช เวทนา สงสาร จึงทำให้เด็กพิการมักจะไม่ค่อยเห็นคุณค่าของตนเอง จะคิดว่าตนเองนั้นไม่เป็นที่ต้องการของใคร ๆ การที่จะได้ทราบถึงการมองตนเองและโลกทัศน์ของเด็กพิการถือได้ว่าเป็นความสำคัญอย่างยิ่งเพราะว่าเด็กพิการจะต้องเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในภายภาคหน้า หากมีแต่คิดว่าตนเองมีความด้อยต่ำไม่เป็นที่ปรารถนาของใคร ย่อมทำให้ส่งผลไปถึงการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ของเด็กพิการเหล่านั้น

ด้วยเหตุนี้จึงดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยเห็นว่า การศึกษา เรื่อง การมองตนเองและโลกทัศน์ของเด็กพิการ ในด้านเกี่ยวกับตนเอง ด้านสังคม ด้านครอบครัว ด้านเพื่อน จะมีประโยชน์ต่อการช่วยเหลือคนพิการโดยเฉพาะการศึกษาว่าเด็กพิการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองเป็น

อย่างไร ในประเทศไทยเรามีโรงเรียนที่จัดให้มีการสอนสำหรับเด็กพิการเป็นแห่งแรกที่โรงเรียนสอนคนตาบอด เมื่อปี พ.ศ.2481 (ค.ศ.1785) และถือเป็นโรงเรียนสอนคนตาบอดแห่งแรกของประเทศไทยด้วย ผู้ริเริ่มก่อตั้งนั่นคือ นางสาว เจนีวีฟ คอลฟิลด์ (Geneviev Caulfield) ซึ่งเป็นบัณฑิตสตรีชาวอเมริกัน ต่อจากนั้นได้มีโรงเรียนสอนคนพิการประเภทต่าง ๆ ตามมาอีกจำนวนมาก การศึกษาเรื่อง การมองตนเองและโลกทัศน์ของเด็กตาบอด ที่จะทำการศึกษาต่อไปนี้คงพอจะทำให้ผู้คนอีกจำนวนไม่น้อย ยอมรับนับถือในความสามารถ และความต้องการว่า เด็ก ๆ ที่ได้ทำการศึกษานั้นมีความรู้สึกรู้คิดและโลกทัศน์ กับสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเองอย่างไรกันบ้าง เพราะเด็กตาบอดนั้นเป็นทรัพยากรที่สำคัญของประเทศชาติเหมือนเด็กทั่วไป เนื่องจากการวิจัยเรื่องนี้ยังไม่มีผู้ใดได้ทำการวิจัยไว้ ผู้วิจัยจึงทำศึกษาการมองตนเองและโลกทัศน์ของเด็กพิการ ในโรงเรียนสอนคนตาบอด กรุงเทพมหานคร ด้วยการศึกษาคณะเด็กพิการที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อทราบถึงประวัติความเป็นมาและวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งโรงเรียนที่ถือว่าเป็นโรงเรียนสอนคนตาบอดแห่งแรกของกรุงเทพมหานคร

2. เพื่อศึกษาการมองตนเองและโลกทัศน์ของเด็กพิการ ที่ศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 ทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง

3. เพื่อศึกษาว่า การศึกษาในโรงเรียนสอนคนตาบอด สามารถที่จะพัฒนาความคิดเห็นในการมองตนเอง 3.1 ในด้านเกี่ยวกับตัวเอง 3.2 ในด้านเกี่ยวกับสังคม 3.3 ในด้านเกี่ยวกับครอบครัว 3.4 ในด้านเกี่ยวกับเพื่อน และโลกทัศน์ของเด็กพิการเกี่ยวกับ 3.5 การเข้าใจในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคม 3.6 โลกทัศน์เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม 3.7 ความเข้าใจในธรรมชาติ 3.8 ความเข้าใจในสิ่งเหนือธรรมชาติ

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะศึกษา เรื่อง การมองตนเองและโลกทัศน์ของเด็กพิการ ด้วยการเข้าไปสอบถามและสัมภาษณ์ นักเรียนซึ่งเป็นประชากรที่ผู้วิจัยจะทำการศึกษา ชายหญิง

เหล่านี้กำลังเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 ของโรงเรียนสอนคนตาบอด กรุงเทพมหานคร จำนวน 56 คน ขอบเขตการวิจัยในครั้งนี้ คือ

1. การวิจัยครั้งนี้จะศึกษาสภาพทั่วไปของโรงเรียนสอนคนตาบอด กรุงเทพมหานคร

2. ศึกษาถึงการมองเห็นตนเองและโลกทัศน์ของเด็กพิการ โรงเรียนสอนคนตาบอด กรุงเทพมหานคร ในด้านเกี่ยวกับตนเอง ด้านสังคม ด้านครอบครัว ด้านเพื่อน ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา 1 - 3 ทั้งหญิงและชาย

1.4 คำจำกัดความ

เด็กพิการ หมายถึง เด็กที่มีข้อบกพร่องทางร่างกายบางส่วน หรือหลายส่วนตั้งแต่กำเนิดหรือภายหลัง โดยทั่วไปสามารถช่วยเหลือตนเองได้ ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง เด็กตาบอดในโรงเรียนสอนคนตาบอด กรุงเทพมหานคร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3

เด็กพิเศษ หมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องในร่างกาย ในที่นี้หมายถึงเด็กพิการตาบอดในโรงเรียนสอนคนตาบอด กรุงเทพมหานคร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3

การมองเห็น หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองตามความรับรู้ของตน ในที่นี้ หมายถึง การมองเห็นของเด็กพิการตาบอดในโรงเรียนสอนคนตาบอด กรุงเทพมหานคร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3

โลกทัศน์ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด และแนวทางปฏิบัติ ที่มีต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัว ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของตนเอง ในที่นี้คือความรู้สึกนึกคิดของเด็กพิการตาบอดในโรงเรียนสอนคนตาบอด กรุงเทพมหานคร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3

ครอบครัว หมายถึง เด็กพิการตาบอดที่อาศัยอยู่กับพ่อแม่พี่น้อง เด็กที่อาศัยอยู่กับบุคคลที่เป็นญาติของเด็ก ในที่นี้หมายถึงครอบครัวเด็กพิการตาบอดในโรงเรียนสอนคนตาบอด กรุงเทพมหานคร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3

เพื่อน หมายถึง เด็กพิการ และเด็กปกติ ซึ่งเป็นเพื่อนเด็กพิการ ในที่นี้หมายถึงเด็กพิการตาบอดในโรงเรียนสอนคนตาบอด กรุงเทพมหานคร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3

สังคม หมายถึง ความคิดเห็นส่วนตัวทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ในที่นี้หมายถึงเด็กพิการตาบอดในโรงเรียนสอนคนตาบอด กรุงเทพมหานคร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3

ผู้บริหาร หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่เป็นผู้บริหารในโรงเรียนสอนคนตาบอด กรุงเทพมหานคร เช่น อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยฝ่ายต่าง ๆ

ครูผู้สอน หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่สอนนักเรียน ครูประจำชั้น ครูพิเศษ ในโรงเรียนสอนคนตาบอด กรุงเทพมหานคร

ผู้ที่เกี่ยวข้อง หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่ดูแลเด็กในเรื่องต่าง ๆ ภายในโรงเรียนสอนคนตาบอด กรุงเทพมหานคร

1.5 ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่อง การมองตนเองและโลกทัศน์ของเด็กพิการตาบอด : ศึกษากรณีเด็กตาบอดในโรงเรียนสอนคนตาบอด กรุงเทพมหานคร กำหนดระเบียบดังนี้

1. การศึกษาเอกสาร

ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเอกสารทางวิชาการอื่น ๆ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาด้านอื่นต่อไป โดยใช้ข้อมูลจากแหล่งต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ หอสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร

หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยศิลปากร

เอกสารจากห้องสมุด โรงเรียนสอนคนตาบอด กรุงเทพมหานคร

2. การวิจัยภาคสนาม

เป็นการวิจัยภาคสนามเพื่อศึกษาสภาพโดยทั่วไปของโรงเรียน กิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนที่เกิดขึ้น รวมทั้งการมองตนเองและโลกทัศน์ของเด็กพิการในด้านต่าง ๆ คือ ด้านครอบครัว ด้านสังคม ด้านเพื่อน และในด้านเกี่ยวกับตนเอง ด้วยการใช้วิธีการสอบถามและสัมภาษณ์ การสังเกตอย่างมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม การบันทึกภาพถ่าย ซึ่งผู้วิจัยเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนด้วยตนเอง ระยะเวลาตั้งแต่ 2 มกราคม - 31 ตุลาคม 3540

1.6 วิธีการศึกษา

1. เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
2. การสัมภาษณ์ นักเรียน ครูผู้สอน พี่เลี้ยง หรือบุคคลผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลต่าง ๆ ที่ทำการศึกษาชัดเจนยิ่งขึ้น
3. การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม (participant observation) ในพฤติกรรมและการทำกิจกรรมต่าง ๆ
4. กรณีศึกษา โดยเลือกจากเด็กตาพิการที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 คน

1.7 การเก็บรวบรวมข้อมูล

นำหนังสือจากอาจารย์ที่ปรึกษา ถึง อาจารย์ใหญ่โรงเรียนสอนคนตาบอด กรุงเทพมหานคร เพื่อขออนุญาตเข้ามาทำการวิจัยในสถานศึกษาแห่งนี้

ในตอนแรกผู้วิจัยได้เข้าไปขออนุญาตผู้ใหญ่ของทางโรงเรียน เพื่อแจ้งความประสงค์ต่าง ๆ ทางผู้ใหญ่ของทางโรงเรียนไม่ขัดข้อง

ผู้วิจัยจึงได้เข้ามาทำวิจัยในเวลาต่อมา เพื่อศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลให้มากที่สุดด้วยการ สังเกต สัมภาษณ์อย่าง แบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และเริ่มเข้าทำการ

ศึกษาวิจัยตั้งแต่วันที่ 2 มกราคม ถึง 31 ตุลาคม 2540

เด็กที่ใช้ศึกษาเป็นนักเรียนหญิงชายจำนวน 56 คน นักเรียนชาย 29 คน นักเรียนหญิง 27 คน เป็นเด็กนักเรียนประจำ 45 คน นักเรียนไปกลับ 11 คน เด็กส่วนใหญ่จะเข้ามาศึกษาในระดับอนุบาล มีบางส่วนเข้ามาศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 ราย นักเรียนทุกคนนับถือศาสนาพุทธ

ในช่วงแรกของการวิจัยผู้วิจัยได้เข้าไปสำรวจสภาพทั่ว ๆ ไป ในโรงเรียนสอนคนตาบอด กรุงเทพมหานคร ก่อนยังไม่ได้พูดคุยกับเด็ก ๆ ซึ่งในช่วงนี้ผู้วิจัยคุยกับเด็กเล็ก ๆ ก่อน เพราะคิดว่าเด็กเล็ก ๆ จะพูดคุยได้ง่ายกว่าเด็ก ๆ นั่งเล่นกันเป็นกลุ่ม ๆ ละประมาณ 3-6 คน การสอบถามก็จะเป็นเพียงถามชื่อ ชั้น และเป็นคนจังหวัดใด ซึ่งในการสอบถามนี้เพื่อจะเป็นแนวทางเพื่อจะสัมภาษณ์เด็กที่ผู้วิจัยใช้เป็นกลุ่มศึกษาในช่วงแรกที่ได้ทำการเข้าไปวิจัยนี้ได้มีกิจกรรมคือ งานกีฬาสีของโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้มีส่วนเข้าไปสังเกตการณ์ ในวันนั้นไม่มีการเรียนการสอนเด็ก ๆ จะแต่งชุดกีฬาสีแล้วแต่ว่าใครอยู่สีอะไรก็จะใส่เสื้อสีนั้น กางเกงจะเป็นสีดำ รองเท้าผ้าใบจะมีเดินพาเหรดโดยแบ่งเป็นสี ๆ เพื่อให้เด็กเดินเข้าสู่สนามก่อนที่จะมีการแข่งขันกีฬาประเภทต่าง ๆ โดยมีการเล่นตลอดทั้งวัน

การเก็บข้อมูลของผู้วิจัยในช่วงนั้นก็ยังไม่ค่อยได้ข้อมูลมากนัก ถึงแม้จะได้คุยกับเด็กบางคนที่ผู้วิจัยศึกษา ผู้วิจัยได้ทราบว่าทางโรงเรียนมีความต้องการอาสาสมัครเพื่อ来帮助อ่านหนังสือใส่เทปให้ แก่เด็ก ๆ ในโรงเรียนฟัง จึงทำให้เกิดความสนใจและคิดว่าการที่จะเก็บข้อมูลกับเด็กโดยตรงเป็นการยาก เพราะข้อมูลที่ต้องการจากเด็กเป็นส่วนตัว และเป็นความรู้สึกนึกคิดยากแก่การที่เด็กจะตอบข้อซักถามด้วย จึงมีความคิดที่จะเป็นอาสาสมัครเพื่อจะได้ใกล้ชิดกับเด็กมากยิ่งขึ้น ซึ่งผู้วิจัยแสดงความจำนงค์กับทางโรงเรียนว่าจะเป็นอาสาสมัครให้กับเด็กในระดับชั้นมัธยมศึกษา

ในตอนแรกที่เป็นอาสาสมัคร ผู้วิจัยมีหน้าที่อ่านหนังสือใส่เทปเพื่อไว้ให้เด็ก ๆ ไร้ฟัง พอได้เข้ามาในโรงเรียนบ่อยเข้าได้สัมภาษณ์เด็กกลุ่มหนึ่งจะมีการคุยกันถึงเรื่องการเรียนว่าอ่อนวิชาใดเด็ก ๆ ก็ขอให้ผู้วิจัยช่วยสอนในวิชาที่เขาไม่ค่อยเข้าใจ ผู้วิจัยยินดีจะสอนให้เพื่อเด็กจะได้เข้าใจยิ่งขึ้น และเด็ก ๆ จะรับทราบว่าผู้วิจัยเข้ามาทำวิจัย และเป็นอาสาสมัครด้วย ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสใกล้ชิดกับเด็กกลุ่มที่ศึกษาเพิ่มมากขึ้น บางคนก็จะคุยทั้งเรื่องที่บ้าน ที่โรงเรียนให้ฟัง การสัมภาษณ์ตามหัวข้อที่ผู้วิจัยใช้ศึกษา บางครั้งก็จะถามในขณะที่เด็กนั่งกันหลายคน

บางครั้งก็จะถามเด็กเป็นรายคน แต่สิ่งที่ผู้วิจัยทราบว่าการสัมภาษณ์เด็กจะต้องพูดคุยกันแบบตัวต่อตัวมากกว่า เพราะถ้ามีเพื่อน ๆ อยู่ด้วยเด็กผู้ตอบคำถามจะไม่ค่อยกล้าพูดและเพื่อน ๆ บางครั้งก็จะพุดนำทางให้ ดังนั้น เมื่อผู้วิจัยจะสัมภาษณ์เด็กเพื่อให้ได้ข้อหัวตามที่ผู้วิจัยศึกษา จะใช้วิธีถามเด็กทีละคน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เด็กต้องการจะตอบผู้วิจัยจริง ๆ

1.8 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ทำวิจัยทำการวิจัย สภาพทั่วไปและกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ที่ผู้วิจัยได้ทำการสังเกต สัมภาษณ์ บันทึกภาพถ่าย

ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์เด็กเกี่ยวกับการมองเห็นตนเองและโลกทัศน์ของเด็ก พิจารณาในด้าน ครอบครัว เพื่อน ตนเอง และสังคม โดยผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์และสรุปผลโดยการพรรณนา

1.9 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้มีประชากร 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มแรก ประชากรที่ผู้วิจัยจะศึกษา คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาทั้งชายและหญิง ที่ศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 ของโรงเรียน

กลุ่มที่สอง กลุ่มครู ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ในโรงเรียนสอนคนตาบอด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวกับเด็กได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้นเนื่องจากบุคคลเหล่านี้เป็นผู้ที่ดูแลและใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด

1.10 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์เด็กพิการ เพื่อเป็นแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูล จะได้ทราบถึงการมองเห็นตนเองและโลกทัศน์ของเด็ก

กล้องบันทึกภาพ และเครื่องบันทึกเสียง ตลอดจนการสังเกตพฤติกรรมของเด็ก

นักเรียนในโรงเรียน

1.11 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนสอนคนตาบอดจะทราบ เรื่อง การมองตนเอง และโลกทัศน์ของเด็กพิการ ในโรงเรียนสอนคนตาบอด กรุงเทพมหานคร ว่าเด็กพิการเหล่านี้มองตนเองและโลกทัศน์อย่างไร ซึ่งเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กพิการประเภทนี้
2. ผู้บริหารของหน่วยงานทั้งภาคเอกชน และหน่วยงานของรัฐ อาจใช้เป็นฐานข้อมูลจากการวิจัยส่วนหนึ่ง และให้นำข้อมูลไปปรับปรุงหลักการ ตลอดจนแนวปฏิบัติในการบริหารโรงเรียนประเภทนี้ให้มีผลดียิ่งขึ้น
3. ผู้บริหารและหน่วยงานทั้งภาคเอกชน และหน่วยงานของรัฐอาจใช้ข้อมูลจากการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับเด็กพิการให้ผู้สนใจได้ทราบและเพื่อให้สังคมยอมรับเด็กพิการเพิ่มมากขึ้น